

**Maatregelen Ringrot (*Clavibacter michiganensis* spp. *sepedonicus*)
Aardappelen, percelen, materiaal
(Richtlijn 93/85/EC)**

1. BESMET VERKLAARDE AARDAPPELEN.

- 1.1. **Mogen niet uitgeplant en mogen niet getransporteerd worden** tenzij onder het toezicht en overeenkomstig de voorwaarden gesteld door het FAVV. Ze moeten overeenkomstig de bepalingen punt 1.3. behandeld worden.
- 1.2. De **besmet verklaarde partijen die uitgeplant** zijn moeten onmiddellijk vernietigd worden op één van de volgende manieren:
- Doodspuiten met glyfosaat, waarbij met een wachttijd van 6 weken rekening dient gehouden te worden. Eventuele nieuwe teelt moet bestrijding aardappelopslag mogelijk maken. Geen wortel-, knol- of bolgewassen hetzelfde jaar kweken.
 - Doodspuiten voor knolzetting: vervolgmaatregelen gedurende slechts 2 of respectievelijk 3 jaar in plaats van 3 en 4 jaar (cfr. 3.1)
 - Doodspuiten na de knolzetting: de vervolgmaatregelen opgegeven in punt 3 blijven onverminderd van toepassing.
 - Rooien van de knollen (en het loof). Hierbij moet ervoor gezorgd worden dat er geen restknollen (en geen loof) achterblijven op het veld. Het gerooide materiaal moet behandeld worden zoals een besmet verklaarde partij (cfr 1.3.). Eventuele nieuwe teelt moet bestrijding aardappelopslag mogelijk maken. Geen wortel-, knol- of bolgewassen hetzelfde jaar kweken.
 - Rooien voor opkomst: vervolgmaatregelen gedurende slechts 2 of respectievelijk 3 jaar in plaats van 3 en 4 jaar(cfr. 3.1)
 - Rooien na opkomst: de vervolgmaatregelen opgegeven in punt 3 blijven onverminderd van toepassing.
 - Enige andere verwijdering die het risico dat het organisme overleeft uitsluit en die door het FAVV op voorhand goedgekeurd is.
- 1.3. **Besmet verklaarde partijen aardappelen** (in opslag) en/of afvalproducten (loof, aarde, ..) van deze partijen moeten een bijzondere bestemming krijgen:
- Rechtstreekse en onverwijld levering voor **industriële verwerking***, aan verwerkende bedrijven die over adequate afvalverwijderingsinstallaties beschikken en die over een systeem beschikken om de opslagruimten en de uitgaande voertuigen te desinfecteren (cfr. Voorwaarden voor verwerking aardappelen in Bijlage I).
 - Enig **ander gebruik of verwijdering** die het risico dat het organisme overleeft uitsluit en die door het FAVV op voorhand goedgekeurd is zoals:
 - **Composteren of vergisten:**
 - Anaëroob proces: min 37°C gedurende 48 u
 - Aëroob proces: min 70 °C gedurende 1 min

- Gebruik als **diervoeder** na warmtebehandeling (min. 70°C gedurende 1 min)*
- Op een officiële en door het FAVV aanvaarde **stortplaats** diep begraven.
- **Verbranden** in verbrandingsoven.

2. WAARSCHIJNLIJK BESMET VERKLAARDE AARDAPPELEN

2.1. **Mogen niet uitgeplant, vervoerd en mogen niet getransporteerd worden** tenzij onder het toezicht en overeenkomstig de voorwaarden gesteld door het FAVV. Ze moeten overeenkomstig de bepalingen in punt 2.3 behandeld worden.

2.2 De **waarschijnlijk besmet verklaarde partijen die uitgeplant zijn** moeten behandeld worden op één van de volgende manieren:

- Laten opgroeien van het gewas tot de normale oogst. Hierbij moeten de gerooide aardappelen behandeld worden zoals een waarschijnlijk besmet verklaarde partij (cfr. 2.3.). De productie moet door het FAVV vóór de oogst getest worden.
- Rooien van de knollen (en het loof). Hierbij moet ervoor gezorgd worden dat er geen restknollen (en geen loof) achterblijven op het veld. Het gerooide materiaal moet behandeld worden zoals een waarschijnlijk besmet verklaarde partij (cfr. 2.3). Eventuele nieuwe teelt moet bestrijding aardappelopslag mogelijk maken. Geen wortel-, knol- of bolgewassen hetzelfde jaar kweken.
 - Rooien voor opkomst: volgend jaar aardappelteelt mogelijk mits opslag bestreden is.
 - Rooien na opkomst: volgend jaar geen aardappelproductie mogelijk. Wel vanaf het tweede jaar mits aardappelopslag bestreden werd en vóór 20 juni gerooid werd. In geval na 20 juni gerooid wordt is pas vanaf het derde jaar de productie van aardappelen toegestaan.
- Doodspuiten met glyfosaat, waarbij met een wachttijd van 6 weken rekening dient gehouden te worden. Eventuele nieuwe teelt moet bestrijding aardappelopslag mogelijk maken. Geen wortel-, knol- of bolgewassen hetzelfde jaar kweken.
 - Doodspuiten voor knolzetting: volgend jaar aardappelteelt mogelijk mits opslag bestreden is.
 - Doodspuiten na knolzetting: volgend jaar geen aardappelproductie mogelijk. Wel vanaf het tweede jaar mits aardappelopslag bestreden werd en vóór 20 juni behandeld werd. In geval na 20 juni behandeld wordt is pas vanaf het derde jaar de productie van aardappelen toegestaan.
- Enige andere verwijdering die het risico dat het organisme overleeft uitsluit en die door het FAVV op voorhand goedgekeurd is.

2.3. De **waarschijnlijk besmet verklaarde partijen** (in opslag) of afvalproducten (aarde, loof,..) van deze partijen moeten onmiddellijk behandeld worden op één van de volgende manieren:

- rechtstreekse levering aan inrichtingen voor **consumptieaardappelen*** welke moeten beschikken over de nodige afvalverwijderingsinstallaties, en waarbij de aardappelen niet meer omgepakt mogen worden. (Het is de bedoeling dat de partij slechts in één enkel bedrijf wordt gesorteerd en verpakt wat uitsluit dat er een herverpakking op een ander bedrijf zal gebeuren.)
- rechtstreekse en onverwijld levering, voor **industriële verwerking***, aan verwerkende bedrijven die over adequate afvalverwijderingsinstallaties beschikken en die over een systeem om de opslagruimten en de uitgaande voertuigen te desinfecteren beschikken. (cfr bijlage I)

- gebruik als **diervoeder*** na warmtebehandeling die het risico dat het organisme overleeft, uitsluit.
- enig ander gebruik of verwijdering die het risico dat het organisme overleeft uitsluit en die door het FAVV op voorhand goedgekeurd is zoals compostering, vergisting, storten en verbranden (cfr 1.3.).

2.4. Alle partijen aardappelen afkomstig van een besmet verklaarde productieplaats (cfr.3) die niet besmet verklaard werden, worden automatisch waarschijnlijk besmet verklaard, met uitzondering van de percelen gebruikt in seizoenpacht waar de contacten moeten worden geëvalueerd

3. BESMET VERKLAARDE PRODUCTIEPLAATS

Besmet verklaarde productieplaats: is een productieplaats waarvan één of meerdere percelen besmet verklaard werden

Productieplaats (bedrijf): zijn alle percelen behorend tot een **economische éénheid** (α) die aardappelen **voor eigen rekening produceert** (β) en die hiervoor **hetzelfde machinepark** (γ) gebruikt.

- (α) **Economische éénheid:** fysiek of rechtspersoon die een productiebedrijf uitbaat (vb. geen loonwerker). De percelen waarop geproduceerd wordt kunnen eigendom zijn, gehuurd worden voor langere termijn of voor één seizoen.
- (β) **Voor eigen rekening produceert:** de aardappelen worden hetzij voor afzet op de vrije markt, hetzij onder contract; hetzij voor eigen gebruik geproduceerd. Dit veronderstelt dat de productie-éénheid instaat voor de uitvoering van de meeste van de productieactiviteiten (grondbewerking, planten, sproeien, rooien, opslag). Dit kan geheel, of gedeeltelijk door productie-éénheid zelf gebeuren of aan een derde uitbesteed worden. Ingeval niet voor eigen gebruik geproduceerd wordt, worden de geproduceerde aardappelen verkocht tegen een vooraf of op het ogenblik van de transactie overeengekomen prijs.
- (γ) **Gebruik van hetzelfde machinepark:** voor een aantal van de belangrijkste werkzaamheden wordt hetzelfde machinepark gebruikt (eigen materiaal of materiaal van een derde waarop men een beroep doet). De belangrijkste werkzaamheden zijn grondbewerking, het poten, sproeien, rooien en opslaan.

3.1. BESMET VERKLAARDE PERCELEN

Zijn percelen behorend tot de besmet verklaarde productieplaats waarop **besmet verklaarde aardappelen** geproduceerd werden. Voor deze percelen gelden volgende vervolmaatregelen:

- Optie 3 jaar:
 - o gedurende **minstens 3** teeltjaren volgende op die van de besmetverklaring:
 - aardappelopslag bestrijden,
 - verbod op het poten van aardappelen, op het zaaien of planten van andere waardplanten
 - verbod op het telen van bol-, knol- en wortelgewassen (b.v. suikerbiet) tenzij het perceel minstens één jaar vrij is van aardappelopslag.
 - o **vanaf het vierde** jaar: is de teelt van consumptieaardappelen toegelaten mits:
 - het perceel reeds twee jaar vrij is van aardappelopslag

- het gebruik van gecertificeerd pootgoed;
 - de productie door het FAVV gecontroleerd wordt op ringrot alvorens deze verhandeld wordt.
 - **vanaf het achtste** jaar is de teelt van pootaardappelen slechts toegestaan na een voorafgaande teelt van consumptieaardappelen.
- Optie 4 jaar
- gedurende **minstens 4** jaar volgende op die van de besmetverklaring:
 - aardappelopslag bestrijden;
 - teelt van grasland of braakligging
 - **na deze periode** is de teelt van pootgoed of consumptie toegelaten mits:
 - gebruik van gecertificeerd pootgoed;
 - de productie door het FAVV gecontroleerd wordt op ringrot alvorens deze verhandeld wordt.

3.2. WAARSCHIJNLIJK BESMET VERKLAARDE AARDAPPELPERCELEN

Zijn percelen waarop **waarschijnlijk besmette verklaarde aardappelen** geproduceerd werden. Dit zijn in de eerste plaats alle andere aardappelpercelen behorend tot de besmette productieplaats (cfr 3 hierboven). Het kunnen ook percelen zijn die niet tot de besmette productieplaats behoren maar waarop waarschijnlijk besmet verklaarde aardappelen (o.a. via contact tot en met het loofklappen) uitgeplant werden

Voor deze percelen gelden volgende maatregelen.

- Eerste twee teeltjaren na de besmetverklaring:
 - verbod op de teelt van poot- en consumptieaardappelen,
 - aardappelopslag bestrijden.
- Vanaf derde teeltjaar na de besmetverklaring:
 - derde jaar : de teelt van consumptie aardappelen is toegelaten mits er gecertificeerd pootgoed gebruikt wordt en het perceel reeds twee jaar vrij is van aardappelopslag.;
 - vanaf het vierde jaar : de teelt van pootgoed is toegelaten, mits er gecertificeerd pootgoed gebruikt wordt en het perceel reeds twee jaar vrij is van aardappelopslag.
 - aardappelopslag bestrijden.

3.3. ANDERE PERCELEN VAN DE BESMET VERKLAARDE PRODUCTIEPLAATS

- 3.3.1. Dit zijn de percelen behorend tot de besmet verklaarde productieplaats (bedrijf) waarop in het productiejaar van de besmetverklaring **GEEN** aardappelen geproduceerd werden.

3.3.2. Individuele evaluatie

Voor deze percelen dient een individuele analyse gedaan te worden om te bepalen of sommige of misschien alle als "vrij" beschouwd kunnen worden of anders in tegendeel de bepalingen van de richtlijn 93/85/EEG, bijlage IV, punt 4.1b van toepassing zijn, te weten onder andere het verbod op deze pootaardappelen te produceren

1. gedocumenteerd dossier

1.1 **JA** → zie 2

1.2 **NEEN** → **geen pootgoed het jaar na besmetting (zie 3.3.3.)**

2. de ontsmettingen van het risicomateriaal ♦ in verband met verklaarde waarschijnlijk besmette of besmette percelen
 - 2.1 kan aangetoond worden door het dossier → zie 3
 - 2.2 kan niet aangetoond worden → **geen pootgoed het jaar na besmetting (zie 3.3.3)**
 - ♦ *Materiaal met hoog risico (planter, rooier) of gematigd risico (loofklopper), nogal theoretisch.
Trekken, sproeitoestellen en werktuigen voor grondbewerking die nodig zijn voor het gewas (andere als aardappel) vormen een minder risico.*
3. Voorgeschiedenis van het perceel
 - 3.1. aanwezigheid van aardappelen op het beschouwd perceel één van de drie jaren voorafgaand de besmet verklaring
→ **geen pootgoed het jaar na besmetting (zie 3.3.3)**
 - 3.2. afwezigheid van aardappelen de drie voorafgaande jaren → zie 4
4. Bestrijding van opslag van aardappelen
 - 4.1. aanwezigheid van opslag, niet vernietigd in het jaar van de besmetting → **geen pootgoed het jaar na besmetting (zie 3.3.3)**
 - 4.2. opslag is afwezig of werd vernietigd → percelen worden beschouwd als vrij → **productie van pootgoed toegestaan (zie 3.3.4.)**

3.3.3. Maatregelen voor andere percelen op de besmette productieplaats

- Eerste jaar na besmetting:
 - o Bestrijding aardappelopslag
 - o **GEEN** productie van pootaardappelen, tenzij afwijking zie 3.3.4.
 - o Productie van consumptieaardappelen mits
 - Geen gevaar voor overdracht van de besmetting via opslag.
 - Het gebruik van gecertificeerd pootgoed
 - Productie door FAVV gecontroleerd wordt.
- Tweede en volgende jaren na besmetting:
 - o Bestrijding aardappelopslag.
 - o Gebruik gecertificeerd pootgoed voor de productie van poot- en consumptieaardappelen.

3.3.4. Afwijking op de maatregelen voor de andere percelen van de besmette productieplaats

❖ Pootgoedaardappelen

In afwijking op de maatregelen voorzien in punt 3.3.3 hierboven is het mogelijk om, in het jaar volgend op de besmetting, behalve het telen van pootaardappelen ook aardappelen te telen voor pootgoed mits:

- de producent voorafgaandelijk een aanvraag heeft ingediend bij het Agentschap waarin hij zijn bedrijfsplan voorlegt voor de komende campagne samen met de historiek van de bedoelde percelen.
- alle werktuigen vóór ze ingezet worden voor de bewerking van de betrokken percelen pootgoed of voor de behandeling van dit pootgoed, grondig gereinigd en ontsmet worden. Deze maatregelen moeten systematisch geregistreerd worden.
- als alle mogelijke opslag van aardappelen wordt bestreden
- dat men een bemonstering doet van 2000 knollen ongeacht de categorie van aardappelen.

❖ Consumptieaardappelen

De andere maatregelen voorzien in punt 3.3.3. hierboven blijven van toepassing in geval van de teelt van consumptieaardappelen.

4. WAARSCHIJNLIJK BESMET VERKLAARDE AARDAPPELPERCELEN BUITEN DE BESMETTE PRODUCTIEPLAATS.

Dit zijn percelen die niet tot de besmette productieplaats behoren maar waarop aardappelen geproduceerd werden die via mogelijke contacten (tot en met loofklapper) of via klonaal verband waarschijnlijk besmet werden.

Deze percelen worden behandeld overeenkomstig punt 3.2.

5. ONTSMETTING VAN OPSLAGPLAATSEN EN MATERIAAL

Alle **machines, voertuigen, voorwerpen en opslagplaatsen** die (mogelijks) in contact geweest zijn met de **besmet verklaarde of waarschijnlijk besmet verklaarde aardappelen** moeten onmiddellijk gereinigd en ontsmet worden. Hiervoor kunnen de erkende ontsmettingsmiddelen op basis van quaternaire ammoniumverbindingen, chloorverbindingen of peroxiden gebruikt worden (informatie te vinden op <http://www.fytoweb.fgov.be>).

Ofwel moet het Agentschap vooraf ingelicht worden van het ogenblik waarop de eerste ontsmetting uitgevoerd zal worden (stockageplaats, trieur, machines,...) ofwel bewijst de producent de uitvoering van de ontsmetting via een verklaring afgeleverd door de firma die de ontsmetting heeft uitgevoerd, waarin volgende gegevens dienen opgenomen te worden: datum van ontsmetting, de ontsmette machine en/of de lokalen, het gebruikte ontsmettingsproduct en de dosis.

Telkens een besmet verklaard of waarschijnlijk besmet verklaard veld verlaten wordt, moeten de machines vooraf gereinigd en ontsmet worden.

*** = Indien het pootaardappelen betreft die met een gewasbeschermingsmiddel of enig ander middel behandeld zijn, is aanwending voor menselijke of dierlijke consumptie slechts toegelaten als de betrokken residunormen gerespecteerd worden.**

Bijlage I

**VOORWAARDEN VOOR TRANSFORMATIE VAN MET RINGROT
BESMETTE EN/OF WAARSCHIJNLIJK BESMETTE AARDAPPELEN**

PLAATS IN PROCESUS	BEHANDELING
Vrachtwagens	- Reinigen en ontsmetten (*) - Afvalwater naar zuiveringsstation
Bunkers, opslagplaatsen en alle materialen bij ontvangst en vervoer	- Reinigen en ontsmetten na een "besmet en/of waarschijnlijk besmet lot"
Tarragrond, spoelgrond en ander afval	➔ Stortplaats
Voorwaswater, hoofdwasserwater en ander water	➔ Zuiveringsstation
<u>met stoomschiller</u> Schilresten en snippers	➔ geen (veevoeding)
<u>geen stoomschiller</u> Schilresten, snippers, en ander aardappelafval	- <u>Behandeling met stoom mogelijk:</u> ➔ Veevoeding - <u>Geen behandeling met stoom mogelijk:</u> ➔ verzamelen en afvoeren naar stortplaats of voor vergisting
Afgekeurde eindproducten	➔ geen (veevoeding)
Zuiveringsslib uit zuiveringsstation	- anaërobe behandeling van water: (mesofiel proces 37° – 38°C - geen anaërobe behandelingen met kalkmelk 30% of bunkering 2 tot 3 maanden of persen tot pellets ➔ toevoeging in landbouw

(*) Vrachtwagen die onafgebroken één besmette of waarschijnlijk besmette partij aanvoert dient minstens éénmaal per week te worden ontsmet of bij het overschakelen op een andere partij.